

Anonymizované znenie

Preklad

C-438/20 – 1

Vec C-438/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

18. september 2020

Vnútroštátny súd:

Landgericht Düsseldorf

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

27. august 2020

Odvolaťka:

BT

Odporkyňa v odvolacom konaní:

Eurowings GmbH

[*omissis*]

Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf, Nemecko)

Uznesenie

vo veci

BT, [*omissis*] Bochum,

žalobkyne a odvolateľky,

[*omissis*]

proti

Eurowings GmbH, [*omissis*] Düsseldorf,

žalovanej a odporkyne v odvolacom konaní,

[*omissis*]

22. občianskoprávna komora Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf)
dňa 27. augusta 2020

[*omissis*]

rozhodla:

Konanie sa prerušuje.

Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ods. 1 písm. b) a ods. 3 ZFEÚ na výklad práva Únie predkladajú nasledujúce otázky:

1. Ide o „odmietnutie nástupu do lietadla“ v zmysle článku 4 a článku 2 písm. j) nariadenia (ES) č. 261/2004 aj vtedy, ak cestujúcim nie je nástup na predmetný let odmietnutý až na nástupnom východe (gate), ale už skôr pri odbavovacom pulte a z tohto dôvodu sa k nástupnému východu (gate) ani nedostanú?
2. Ak je odpoveď na prvú otázku kladná: ide o „odmietnutie nástupu do lietadla“ v zmysle článku 4 a článku 2 písm. j) nariadenia (ES) č. 261/2004 aj vtedy, ak je cestujúcemu nastúpenie na let odmietnuté len niekoľko minút pred plánovaným časom odletu pri odbavovacom pulte, to znamená v okamihu, ku ktorému je nástup na palubu lietadla už očividne ukončený a nastúpenie cestujúcich viac *de facto* nie je možné?

3. Ak je odpoveď na druhú otázku záporná: Predstavuje zmena rezervácie cestujúceho na iný let „odmietnutie nástupu do lietadla“ v zmysle článku 4 a článku 2 písm. j) nariadenia, ak cestujúci sa k odbavovaciemu pultu dostavil až niekoľko minút pred plánovaným odletom, to znamená v okamihu, ku ktorému je nástup na palubu lietadla už očividne ukončený a prijatie cestujúcich viac *de facto* nie je možné, a nástup do lietadla mu bol odmietnutý z toho dôvodu, že bol nástup na palubu lietadla už ukončený?
4. V prípade, že odpovede na prvú až tretiu otázku sú záporné: Má sa článok 2 písm. j) nariadenia (ES) č. 261/2004 vykladať v tom zmysle, že v prípade, v ktorom sa cestujúci včas (tu: približne dve hodiny) pred odletom zaradia do rady pred odbavovacom pulte, ale z dôvodu organizačných nedostatkov leteckej spoločnosti (napríklad nedostatočný počet otvorených odbavovacích pultov, nedostatok personálu, žiadne informovanie cestujúcich prostredníctvom reproduktorov) a/alebo z dôvodu porúch vzniknutých na strane letiska (tu: porucha posuvného pásu na batožinu) prišli k odbavovaciemu pultu až v okamihu (tu: päť minút pred plánovaným odletom), v ktorom bol nástup na palubu lietadla už ukončený a cestujúci z tohto dôvodu už viac nemohli nastúpiť, ide o prípad „odmietnutia nástupu do lietadla“ v zmysle článku 2 písm. j) nariadenia?

O d ô v o d n e n i e:

I.

Žalobkyňa na základe vlastného a postúpeného práva jej manžela od žalovanej žiada zaplatenie náhrady podľa článku 7 ods. 1 písm. b) nariadenia Parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91.

Žalobkyňa si u žalovanej pre seba a svojho manžela rezervovala spätný let na trase Düsseldorf – Malaga (č. EW 9536). Let do cieľového miesta mal podľa plánu odletieť 27. mája 2018 z Düsseldorfu o 07:05 a v Malage pristáť o 10:10.

Vzdialenosť medzi Düsseldorfom a Malagou je 1.854 km.

Žalobkyňa a jej manžel prišli na letisko okolo 05:00, teda dve hodiny pred plánovaným odletom o 07:05, a zaradili sa tam do radu k odbavovaciemu pultu. V rade sa nachádzalo veľké množstvo cestujúcich, asi 200 až 300. Dôvodom bola porucha na posuvnom pásu pre batožinu. V rade čakali dve hodiny. Keď boli okolo 07:00 na rade, pracovníkom na odbavovacom pulte im bol odmietnutý nástup do lietadla, keďže nástup na palubu lietadla bol už ukončený. Boli odkázaní na informačný pult, kde im bol ponúknutý náhradný let EW9536 na nasledujúci deň 28. augusta 2018 o 06:45, takže svoje cieľové miesto by dosiahli až nasledujúci deň o 09:00. Žalobkyňa a jej manžel počas státia v rade neboli menovite, ani ako pasažieri letu EW9536, zavolaní dopredu prostredníctvom reproduktora.

Žalobkyňa okrem iného požaduje pre seba a svojho manžela náhradu podľa článku 4 ods. 3 a článku 7 ods. 1 písm. b) nariadenia z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla.

Žalovaná tvrdí, že odmietnutie nástupu do lietadla v zmysle článku 2 písm. j) a článku 4 nariadenia neexistuje. Žalobkyňa a jej manžel sa neprezentovali včas na nástup na palubu lietadla, čo práve článok 2 písm. j) predpokladá. Za včasnú prezentáciu na nástup sú zodpovední cestujúci. Bolo na žalobkyni a jej manželovi, aby na seba personál žalovanej upozornili a trvali na skoršom odbavení.

Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf, Nemecko) žalobu na prvom stupni rozsudkom [*omissis*] vyhláseným 5. decembra 2019 zamietol.

Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf) svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že „odmietnutie nástupu do lietadla“ v zmysle článku 4 a článku 2 písm. j) nariadenia nie je dané, keďže žalobkyňa a jej manžel sa do konca nástupu na palubu lietadla nedostavili k nástupnému východu a ani pri nástupnom východe ani predtým im nebolo jednoznačne oznámené, že na rezervovaný let nenastúpia. Nariadenie obsahuje len minimálne práva a neupravuje náhradu pre každý prípad, v ktorom cestujúci nenastúpi na let.

Žalobkyňa proti tomuto rozsudku včas podala odvolanie, ktoré spĺňalo všetky potrebné náležitosti a o ktorom má teraz rozhodnúť komora.

Žalobkyňa svoje odvolanie zdôvodňuje tým, že Amtsgericht (okresný súd) na prvom stupni nesprávne odmietol podmienky „odmietnutia nástupu do lietadla“ v zmysle článku 4 a článku 2 písm. j) nariadenia. Na jednej strane Amtsgericht (okresný súd) neuznal, že žalobkyni a jej manželovi bol odmietnutý nástup do lietadla, a síce už pri odbavovacom pulte, po tom čo boli na rade okolo 07:00, teda päť minút pred plánovaným odletom. Aj keby odmietnutie nástupu do lietadla k takto neskoremu okamihu viac nepostačovalo, žalovanej sa v každom prípade týka „organizačná porucha“. Chod letiska musí organizovať tak, že cestujúci, ktorí sa včas v stanovený čas dostavia k odbavovaciemu pultu, môžu ich let v každom prípade ešte včas stihnúť. Žalovaná práve toto porušila, keďže žalobkyňa a jej manžel neboli včas odbavení, hoci do radu k odbavovaciemu pultu sa postavili už dve hodiny pred plánovaným odletom. Žalovaná preto zodpovedá za náhradu za odmietnutie nástupu do lietadla.

Žalovaná sa stotožňuje s prvostupňovým rozsudkom.

II.

Úspech odvolania [žalobkyne] závisí rozhodujúcim spôsobom od vyššie uvedených otázok.

Podrobne:

Žalobkyni a jej manželovi by mohol prináležať nárok na náhradu vo výške 400 eur pre každého, teda spolu 800 eur, z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla podľa článku 4 ods. 3 a článku 7 ods. 1 písm. b) nariadenia.

Mohlo dôjsť k „odmietnutiu nástupu do lietadla“ v zmysle článku 2 písm. j) a článku 4 nariadenia.

Ak je cestujúcim proti ich vôli odmietnutý nástup do lietadla, prevádzkujúci letecký dopravca im ihneď poskytne náhradu v súlade s článkom 7 (pozri článok 4 ods. 3 nariadenia). „Odmietnutie nástupu do lietadla“ podľa právnej definície v článku 2 písm. j) nariadenia znamená odmietnutie prepravy cestujúcich, hoci sa prezentovali na nástup podľa podmienok stanovených v článku 3 ods. 2 okrem prípadov, keď existujú oprávnené dôvody na odmietnutie nástupu do lietadla v súvislosti so zdravím, bezpečnosťou alebo ochranou, alebo nedostatočnými cestovnými dokumentmi.

Podľa článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia, na ktorý sa vzťahuje právna definícia v článku 2 písm. j), musí mať cestujúci potvrdenú rezerváciu na príslušný let a dostaviť sa na odbavenie, ako je určené a v čase, ktorý vopred písomne (vrátane elektronických prostriedkov) stanovil letecký dopravca, cestovná kancelária alebo splnomocnený cestovný agent, alebo ak nie je stanovený žiadny čas, najneskôr 45 minút pred uverejneným časom odletu.

1.

Najprv by mohlo byť nepodstatné, že postupcovia sa k „nástupnému východu“ nedostavili v čase uvedenom v článku 3 ods. 2 nariadenia a preto im ani nebol odmietnutý nástup do lietadla pri nástupnom východe (gate). Článok 2 písm. j) nariadenia síce podľa svojho znenia vyžaduje odmietnutie nástupu do lietadla, hoci sa prezentovali „na nástup“ podľa podmienok stanovených v článku 3 ods. 2 nariadenia. Znenie teda hovorí v prospech toho, že cestujúci sa stále musia včas prezentovať na nástup a nástup do lietadla im musí byť odmietnutý aj na nástupnom východe.

Tak rozhodol aj Bundesgerichtshof (BGH) (Spolkový súdny dvor, Nemecko), a síce, že cestujúci, ktorý chce uplatniť právo z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla, sa v zásade musí prezentovať na nástup. Ak sa cestujúci postaví včas do radu, ale z dôvodu veľkého návalu nebude včas odbavený, k odmietnutiu nástupu do lietadla nedošlo. V tomto prípade má cestujúci možnosť, aby sám vyvolal vyjadrenie alebo správanie, z ktorého sa dá odvodiť odmietnutie nástupu do lietadla. Keďže nariadenie o právach cestujúcich neobsahuje úpravu, ktorá upravuje právo na náhradu, odškodnenie za odmeny a starostlivosť vo všetkých prípadoch, v ktorých cestujúci nebol prepravený alebo nebol prepravený v stanovenom čase. Nariadenie obsahuje len minimálne práva cestujúcich v prípadoch odmietnutia nástupu do lietadla proti ich vôli, zrušenia letu alebo meškania letu. V prípade týchto minimálnych práv ide o zákonné nároky, ktoré

nevyplývajú zo zmluvy o preprave, ktorú cestujúci uzavrel s leteckým dopravcom. Článok 12 ods. 1 nariadenia okrem toho prenecháva (vnútroštátnemu) zmluvnému právu to, či sa leteckého dopravcu, ktorý v zmysle nariadenia odmietol [cestujúcim] nástup do lietadla, týka ďalšia povinnosť (pozri BGH, rozhodnutie zo 16. apríla 2013 – X ZR 83/12, NJW-RR 2013, s. 1462, 1463). V prípade, o ktorom rozhodol BGH (Spolkový súdny dvor), sa však k prípadnému odmietnutiu pri odbavovanom pulte nevyjadril a BGH (Spolkový súdny dvor) výslovne považoval za možné, že už včasné odmietnutie nástupu do lietadla, ku ktorému došlo pred prezentovaním sa cestujúceho na nástup, je obsiahnuté nariadením o právach cestujúcich, pokiaľ bolo cestujúcemu jednoznačne vyjadrené (pozri BGH, citované vyššie, bod 11).

V neskoršom rozhodnutí, v ktorom šlo o preloženie letu (zmena rezervácie) niekoľko dní pred plánovaným časom odletu, nemecký Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) však ujasnil, že včasné dostavenie sa cestujúceho na odbavenie a k nástupnému východu v prípade skôr vyjadreného odmietnutia nástupu do lietadla, pred tým ako sa cestujúci prezentoval na let, nie je podmienkou pre právo na náhradu z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla. Dokonca nezáleží ani na dostavení sa k odbaveniu, ani k východu, ak letecký dopravca už predtým jednoznačne vyjadril, že cestujúceho nechce prepraviť (takzvané očakávané odmietnutie nástupu do lietadla; pozri BGH, rozsudok zo 17. marca 2015 – X ZR 34/14, NJW 2015, s. 2181, 2182 bod 8 a nasl.). Nariadenie však výslovne nezohľadňuje prípad, v ktorom je cestujúcemu nástup do lietadla odmietnutý predtým ako sa prezentoval na nástup. Odmietnutie nástupu do lietadla je v článku 2 písm. j) nariadenia definované skôr ako odmietnutie cestujúceho na nástupnom východe, ktorý chce nastúpiť do lietadla. Vzhľadom na vysokú úroveň ochrany, o ktorú sa nariadenie o právach cestujúcich usiluje, sa prezentovanie na nástup napriek tomu nemusí vyžadovať vo všetkých prípadoch ako podmienka pre právo na náhradu (pozri BGH, vyššie citovaný rozsudok, bod 11).

Súdny dvor Európskej únie sa však doteraz k možnosti očakávaného odmietnutia nástupu do lietadla už pri odbavovanom pulte pred prezentovaním sa na let, pokiaľ je to zrejme, nevyjadril, takže sa mu na prejudiciálne rozhodnutie predložila táto otázka.

2.

Ak vychádzame z toho, že k odmietnutiu nástupu do lietadla v zmysle článku 2 písm. j) nariadenia leteckou spoločnosťou nemôže dôjsť len na nástupnom východe (gate), ale aj predtým pri odbavovanom pulte (k tomu pozri vyššie v bode 1), vzniká ďalšia otázka, a síce až k akému okamihu môže k takémuto odmietnutiu nástupu do lietadla dôjsť. Podľa názoru komory odmietnutie nástupu do lietadla v prípade žalobkyne a jej manžela pri odbavovanom pulte 27. mája 2018 okolo 07:00, teda päť minút pred plánovaným časom odletu o 07:05, nie je viac možné považovať za právne relevantné odmietnutie nástupu do lietadla, keďže k tomuto okamihu bol nástup na palubu lietadla už zjavne ukončený a nástup žalobkyne

a jej manžela už viac nebol možný. Aj nemecký Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) rozhodol tak, že *odmietnutie nástupu viac neprichádza do úvahy, ak lietadlo už opustilo svoju parkovaciu pozíciu a nástup ďalšieho cestujúceho už skutočne nie je možný* (pozri BGH, rozsudok z 30. apríla 2009 – Xa ZR 78/08, NJW 2009, s. 2740, 2741 bod 9).

Ani k tejto otázke, pokiaľ je to zrejmé, neexistuje judikatúra Súdneho dvora Európskej únie, takže sa mu táto otázka predložila na prejudiciálne rozhodnutie.

3.

Takéto odmietnutie nástupu do lietadla ani podľa judikatúry BGH (Spolkový súdny dvor) nespočíva v tom, že žalobkyni a jej manželovi, po tom, čo sa nedostavili včas k odbavovaciemu pultu, bola žalovanou zmenená rezervácia na iný let v nasledujúci deň. Takáto zmena rezervácie po neskorom dostavení sa k odbavovaciemu pultu podľa názoru BGH (Spolkový súdny dvor) nepredstavuje prípad odmietnutia nástupu do lietadla v zmysle článku 2 písm. j) nariadenia (pozri BGH, rozsudok z 30. apríla 2009 – Xa ZR 78/08, NJW 2009, s. 2740, 2742 bod 20).

Ani k tejto otázke, pokiaľ je to zrejmé, neexistuje judikatúra Súdneho dvora Európskej únie, takže sa mu táto otázka predložila na prejudiciálne rozhodnutie.

4.

V prípade, že by odmietnutie nástupu do lietadla pri odbavovacom pulte k takémuto neskorému okamihu niekoľko minút pred odletom a po ukončení nástupu na palubu lietadla nespádalo pod článok 2 písm. j), vzniká ďalšia otázka, a to, či v tomto prípade z dôvodu „organizačnej poruchy“ je výnimočne možné úplne upustiť od existencie výslovného odmietnutia nástupu do lietadla a cestujúcemu rovnako patrí právo na náhradu podľa článku 7 ods. 1 nariadenia.

Súdny dvorom Európskej únie doteraz nebolo objasnené, či v prípade ako tento, v ktorom sa cestujúci včas (tu: približne dve hodiny) pred odletom postavia do radu pred odbavovacím pultom, ale z dôvodu organizačných nedostatkov žalovanej (napríklad nedostatočný počet otvorených pultov na odbavenie, nedostatok personálu, žiadne informovanie cestujúcich cez reproduktory) a/alebo z dôvodu porúch vzniknutých na strane letiska (tu: porucha posuvného pásu na batožinu) sa k odbavovaciemu pultu dostali až v okamihu (tu: päť minút pred plánovaným odletom), v ktorom bol nástup na palubu lietadla už ukončený a cestujúci z tohto dôvodu už viac nemohli nastúpiť, existuje prípad „odmietnutia nástupu do lietadla“ v zmysle článku 2 písm. j) nariadenia.

Podľa vyššie uvedenej judikatúry nemeckého Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) nariadenie upravuje len minimálne práva a nazhŕňa každý prípad, v ktorom cestujúci, z akéhokoľvek dôvodu, nenastúpi do lietadla (pozri BGH, BGH, uznesenie zo 16. apríla 2013- X ZR 83/12, NJW-RR 2013, s. 1462, 1463; rozsudok z 30. apríla 2009 – Xa ZR 78/08, NJW 2009, s. 2740, 2741 a nasl., bod.

13 a nasl.). Komora má však pochybnosti, či Súdny dvor Európskej únie takýto prípad, najmä z hľadiska účelu nariadenia o právach cestujúcich, a síce zabezpečiť vysokú úroveň ochrany cestujúcich, nezahrnie pod pojem „odmietnutie nástupu do lietadla“ v zmysle článku 2 písm. j).

V prospech toho by mohlo hovoriť to, že včasným zaradením sa do radu nachádzajúceho sa pred odbavovacím pultom končí zodpovednosť cestujúceho a začína sféra vplyvu leteckého dopravcu. Cestujúci od tohto okamihu viac nemôže ovplyvniť jeho napredovanie v rade. Letecký dopravca môže naopak organizáciu odbavovania v zásade ovládať napríklad otvorením ďalšieho odbavovacieho pultu.

Letecká spoločnosť musí svoju prevádzku navyše organizovať tak, že cestujúci, ktorý sa dostaví pred uplynutím lehoty na odbavenie, môže byť včas odbavený a môže stihnúť svoj let. Pokiaľ z dôvodu nedostatku personálu, poruchy pri spracovaní dát alebo problémov pri triedení batožiny, a tým podmienenom dlhom rade pred odbavovacím pultom, pochybí, zodpovednosť za to môže niesť samotný letecký dopravca. V opačnom prípade by letecký dopravca v podstate mohol napríklad zámerne pomalým odbavovaním (napríklad pri zmene rezervácie) alebo „vytváraním“ dlhých radov (napríklad otvorením nedostatočného počtu odbavovacích pultov) cestujúcemu odobrať jeho práva. Navyše je zvykom, že letecká spoločnosť cestujúcich letu, v prípade ktorého sa nástup cestujúcich bezprostredne blíži ku koncu, osobitne ešte raz vyzve, respektíve vyvolá k odbaveniu a pre cestujúcich, ktorí sa následne ohlásia, vytvorí, respektíve pripraví urýchlenu príležitosť na včasné odbavenie.

Lehota 45 minút v článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia by cestujúcemu mala navyše práve zabezpečiť právnu istotu o tom, kedy sa má najneskôr dostaviť na odbavenie, aby mohol požadovať právo na prepravu. Ak by záležalo na skutočnom odbavení, môže cestujúci sotva s istotou určiť, kedy sa má prezentovať na odbavenie. Musel by zohľadniť všetky možné zdržania. To je sotva možné, keďže cestujúci nemôže konkrétne predvídať príčiny zdržania, ani primerane odhadnúť rozsah alebo trvanie jednotlivých zdržaní. Letecký dopravca navyše môže na základe dostupných rezervácií od začiatku odhadnúť, koľko cestujúcich sa pravdepodobne dostaví k jednotlivým odbavovacím pultom. Musí rátať aj s tým, že cestujúci, ktorí boli odbavení online a ktorí batožinu na odovzdanie zaplatili už vopred, sa [tiež] dostavia k odbaveniu. Ak sa z pohľadu leteckého dopravcu pri odbavení očakávajú prekážky alebo spomalenia, nie je prevádzkujúci letecký dopravca úplne bezbranný. Podľa článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia má k dispozícii možnosť, aby skôr písomne (vrátane elektronických prostriedkov) stanovil väčší časový úsek, v rámci ktorého sa majú cestujúci dostaviť na odbavenie.

Ak žalovaná zastáva názor, že cestujúci pri pokročilom čase nesmie nečinne ostať stáť v rade, ale musí na seba personál aktívne upozorniť, lebo v opačnom prípade sa mu má pričítať spoluvina, môže aj v prospech tohto názoru uviesť dobré argumenty.

Keďže táto otázka nebola Súdny dvorom Európskej únie doteraz rozhodnutá, bolo potrebné na prejudiciálne rozhodnutie predložiť aj túto otázku.

III.

[*omissis*] [vnútroštátne procesné predpisy]

[*omissis*]

[*omissis*]

Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf)

PRACOVNÝ DOKUMENT